

SDHS
STIFTAT 1993

Dövas Rötter

ORGAN FÖR SVERIGES DÖVHISTORISKA SÄLLSKAP

● NR 25

● ÅRGÅNG 18 ●

MAJ 2012 ●

Dövhistoriskt seminarium och årsmöte i björkarnas stad - Umeå

Man åt sådana goda bakelser i samband med firande av 100-årsjubiléet av Umeå Dövas Förening.

FOTO: ANITA HELLÖRE

Under helgen 15-16 oktober 2011 var det seminarium och årsmöte i Björkarnas stad i samband med Umeå Dövas Förenings 100 års jubileum.

□ Festligheterna startades med mottagning under fredagseftermiddagen i Druidgården på Storgatan där representanter från föreningar och förbund samt Umeå kommun uppvaktade föreningen med presenter och blommor.

SDHS ordförande

Tomas Hedberg gratulerade föreningen med att kort berätta om Umeås historia och traditioner. Han överlämnade också en tavla med ett foto på dövskolan i Backen. Senare på kvällen var det pubafton i samma hus som blev

talrikt besökt från när och fjärran.

Föreläsningar under lördagen

Cirka 65 anmälda kom och lyssnade på tre olika föreläsningar under lördagen.

Först ut på plan var Urban Mesch som föreläste om dövidrottens historia i Sverige under 200 år och visade många bilder från tiden kring 1800-tallets början och Manhems (föregångaren till Manillaskolan) betydelse för gymnastik och idrott.

Anita Hellöre

berättade om sin bok "Mäster Frans" som handlar om Frans Leijons (1879-1947) märkliga liv och gärningar i

den lilla staden Jakobstad i finländska Österbotten och hur mycket den dövblinde mannen har påverkat traktens kulturella liv.

Tomas Hedberg

har forskat och sammanställt en hel del historisk dokumentation kring Umeås första och enda skola för döva år 1856-1875, belägen i Klockargården i Backen. 48 elever har gått där varav 37 konfirmerades. Endast ett enda namn har hittats och denna elev blev så småningom gift med skomakaren Nils Granberg som sedan var med och bildade Umeå Dövas Förening som nu fyller 100 år.

Fortsättning på nästa sida!

Fortsättning från föregående sida:

Årsmöte

Lördagseftermiddagen var vikt för årsmötesförhandlingar som leddes av Urban Mesch som dagens ordförande med Thyra Lindström som mötessekreterare.

Styrelsen blev omvald

Hela styrelsen blev omvald för en tid av två år och ser ut så här:

Ordförande:

TOMAS HEDBERG

Vice ordförande:

HAUKE HAGEDORN

Protokollsekreterare:

MAJ DAVER

Korrespondenssekreterare:

ANITA HELLÖRE

Kassör:

CARL MAGNUS LINDGREN

Kommande seminarier

Vid mötet beslöts det att nästa seminarium skall arrangeras i Göteborg 2012. Hässleholm tar på sig värdskapet för 2013 års seminarium och årsmöte.

Utflykt med buss

Dagen därpå som gryddes klar och frostig samlades ett 40-tal intresserade utanför Stadshotellet för att åka buss till Backens kyrka och skola, ett par kilometer utanför Umeå.

Berättade om traktens historia

Inne i kyrkan berättade flera personer från församlingen om traktens historia och även om de präster som var verksamma under den tiden då dövskolan fanns. Därefter åkte vi en bit med bussen till skolan där döva eleverna gick för cirka 150 år sedan som numera är ett Waldorfsdaghem.

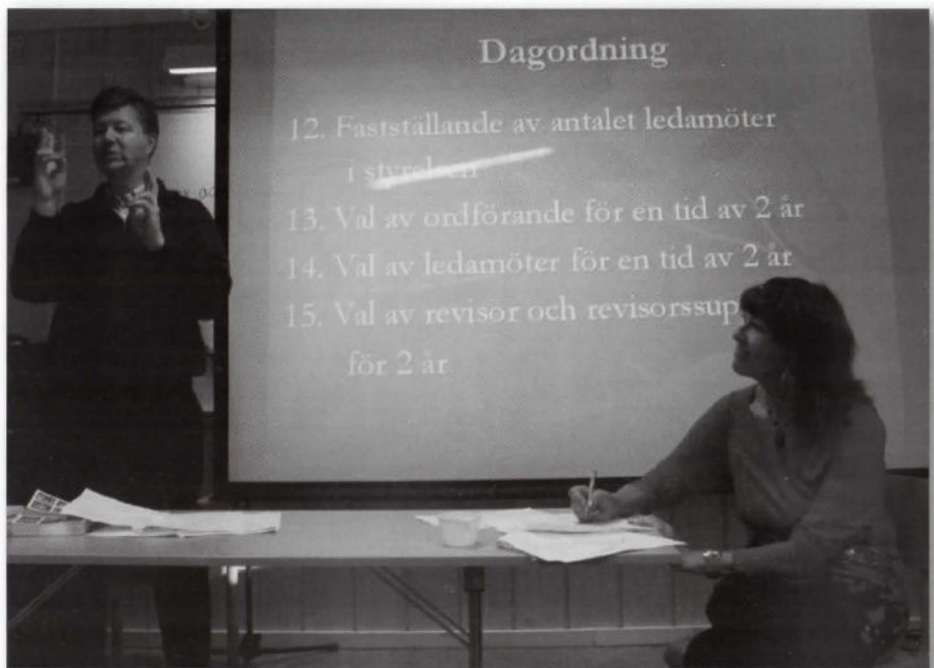
Utflykten avslutades med en obligatorisk gruppfotofering.

Anita Hellöre

Ordförande Tomas Hedberg och Anita Hellöre framför gratulationer till 100-åriga Umeå Dövas Förening.

FOTO: ANITA HELLÖRE

Urban Mesch och Thyra Lindström håller koll på årsmötet för Sveriges Dövhistoriska Sällskap i Umeå.

FOTO: ANITA HELLÖRE

Dövas Rötter

UTGIVARE: SVERIGES DÖVHISTORISKA SÄLLSKAP (SDHS)

Utkommer 1 - 2 gånger årligen och sändes gratis till SDHS medlemmar.

REDAKTIONSKOMMITTÉ: Carl Magnus Lindgren och Anita Hellöre

LAYOUT: Birgitta Orström Lind

ANSVARIG UTGIVARE: Tomas Hedberg

ISSN 2000-8287

Studieresa till Holland och Tyskland

Seniorhemmet Gelderhorst i Ede, Holland.

FOTO: HAUKE HAGEDORN

Skånes Dövas Länsförbund anordnade 12-16 september 2011 en bussresa till Gelderhorst i Ede i Holland och Dövmuseet i Frankfurt am Main.

□ Det var 45 resenärer med på resan inkl fyra ledare varav en hörande. Med start den 12 september i Hässleholm. Bussen var utrustad med filmkamera som var kopplad till tv-skärm. Kameran var riktad mot en stol där den som skulle informera eller tolka något från busschauffören kunde sitta. Detta gjorde att all information kunde sändas ut på teckenspråk till alla resenärer på ett tryggt sätt. Alla 45 passagerare var teckenspråkiga vilket skapade all förutsättning för en trevlig och givande resa. Vid samtal med föraren fanns en tolk på plats.

Besök på Gelderhorst

Resans första mål den 13 september var att besöka Gelderhorst i staden Ede i Holland. Gelderhorst är ett nationellt center för döva seniorer i Holland. Gruppen blev väl mottagen där.

Efter välkomstkaffet informerade herr Tempelaar om vilken service de döva seniorerna erbjuds på centret. I själva huvudbyggnaden finns restaurang och terapiverksamhet. Där finns även olika avdelningar, t ex för dövblinda seniorer, döva dementa seniorer, psykiskt funktionshindrade döva seniorer och döva psykiskt sjuka seniorer. Där finns teckenspråkstolkare anställda som tolkar vid behov. Dock är all per-

sonal teckenspråkskunnig, 25% av den anställda personalen måste vara döva. Resterande hörande personal måste kunna teckenspråk, de erbjuds teckenspråksutbildning vid anställning, klarar de ej att lära sig teckenspråk får de inte vara kvar.

Anpassad arkitektur

Till huvudbyggnaden är även tre hus med 81 lägenheter för självständigt boende för döva knutna. Först vid 50 års ålder är det möjligt att få flytta hit till denna teckenspråkliga miljö. Husens lägenheter är utrustade med intern bildtelefon. Arkitekturen i husen är anpassad för döva med bra ljus och öppen planlösning.

Lunch och rundvandring

Efter den allmänna informationen bjöds hela gruppen på lunch. Efter lunchen delades vi in i två grupper. Den ena gruppen fick en guidad tur runt på Gelderhorst medan den andra gruppen stannade kvar och fick träffa personal som berättade om huset, efter ett tag bytte grupperna så att alla fick samma information. Det blev en trevlig rundvandring och en bra diskussion. Besöket avslutades med förfriskning och avslutningstal. När vi återkom till hotellet bjöd Skånes Dövas Länsförbund på middag på kvällen.

Frankfurt am Main

Onsdagen 14 september fortsatte vi vår resa mot Frankfurt am Main. Trafiken flöt bra och på eftermiddagen anlän-

de vi till hotellet i Bad Nauheim. Vi fick ett fint mottagande där. När alla inkvarterat sig på sina rum strosade några runt på promenad i staden.

På kvällen bjöds vi alla på en festlig middag. Kvällen fortsatte sedan med ett gemytligt samkväm.

Till Frankfurt

På torsdag morgon den 15 september åkte vi till Frankfurt för att träffa författaren Lothar Scharf och flera medlemmar från dövföreningen där. Vi träffades mitt i centrum av Frankfurt, där vår grupp guidades runt i ett soligt väder. Vi stannade till vid flera minnesplatser från andra världskriget.

Besök på dövmuseet

Efter rundturen i centrala Frankfurt hämtade bussen upp oss och vi åkte vidare till dövmuseet. Även här fick vi en guidning av Lothar Scharf. Museet är helt inriktat på dövas kultur och historia i Tyskland. Efter besöket blev vi blev bjudna på kaffe och kaka på dövföreningen som ligger i samma byggnad som dövmuseet. På dövföreningen finns samlingshall, kontor samt undervisningslokaler och även en tolkcentral.

Många döva samlade

Eftersom vi var där en torsdag då dövföreningen har öppet så var vi många döva samlade ca 150-200. Det blev välkomsttal och diskussioner och jämförelser hur döva i Sverige och döva

Fortsättning på nästa sida

Fortsättning från föregående sida:

i Tyskland har det. Efter detta tog vi en liten tur runt i huset för att se på lokalerna för tolkar, teckenspråksundervisning och kontor för dövförening både på lokalt, regionalt och landsomfattande plan. Dövföreningen bjöd oss även på en lättare måltid innan vi skiljdes åt.

Tillbaka till hotellet

Det hela blev en väldigt trevlig och mycket givande dag. Efter besöket tog bussen oss tillbaka till hotellet där vi rundade av kvällen med lite gemensam samvaro och de fyra ledare som varit med på resan avtackades.

Tyskfödda damer

Med på vår resa från Sverige fanns damerna Nana Fischer och Hannelore Hansson. Båda är födda i Tyskland och de finns omnämnda i böckerna "Papi och jag" skriven av Nana Fischer själv och "Döva i Tredje Riket" skriven av författaren Lothar Scharf.

Nana Fischer är född i Frankfurt, hon och hennes pappa flydde från Nazityskland 1939. Hannelore Hansson fick till sin glädje träffa barndomsvännen Fridolin Wasserkampf.

Hemåt

Tidigt den 16 september avgick bussen från hotellet kl 7.15. Vi reste genom ett till början dimmigt sedan soligt Tyskland på vår väg mot Hamburg. I

Svenska deltagare som var med på studieresan till Holland och Tyskland.

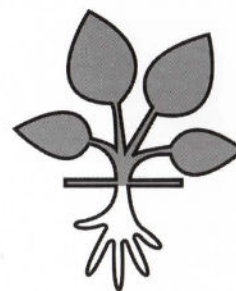
FOTO: HAUKE HAGEDORN

Hamburg gjorde vi ett kortare stopp på Dövföreningen, det bjöds på eftermiddags kaffe/te. Vi fick också tillfälle och möjlighet till att se dövföreningens lokaler.

Tackade chauffören

Innan vi reste vidare mot Sverige passade vi på att tacka vår chaufför med ett litet tal och en present. Sedan avgick bussen från Hamburg. Sista avstigning var i Hässleholm ca 23.30.

Katharina Rödl

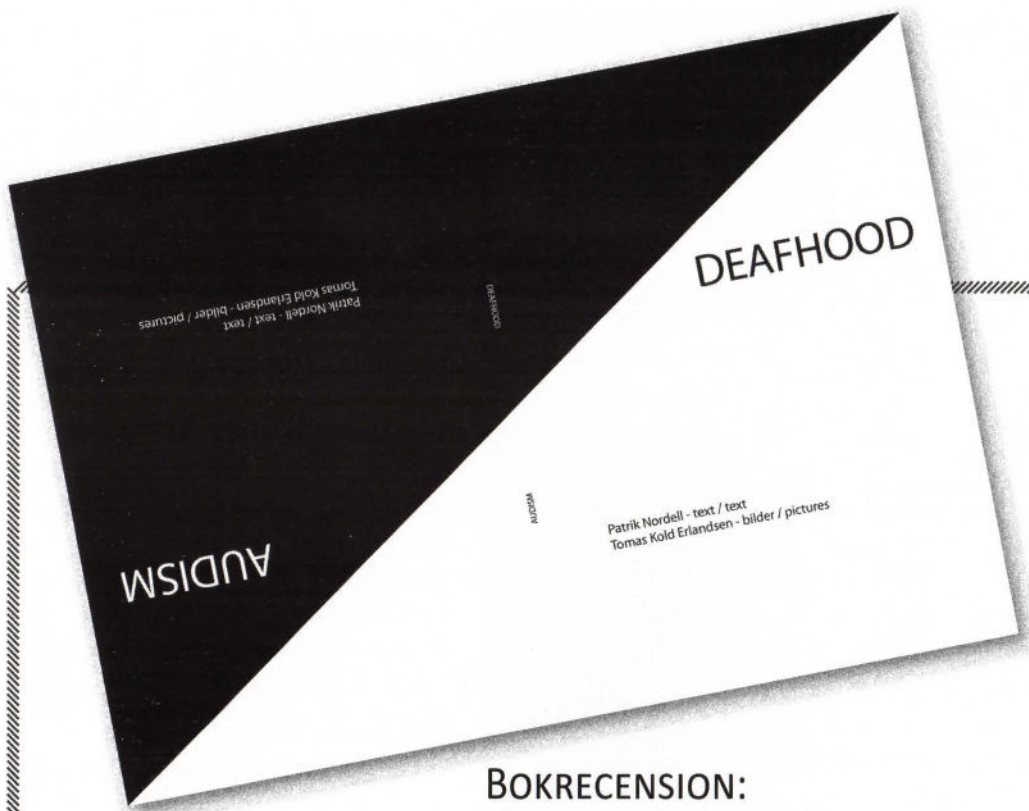
SDHS
STIFTAT 1993

Rättelse

Det blev ett faktafel i min artikel i Dövas Rötter nr 24 om Västerviksseminariet oktober 2010 och under-tecknad ber om att föra in en rättelse, skriven av Gunnel Rooth, som även var en av huvudföreläsare vid seminariet:

"Emma Anstrin satt med i SDF styrelse som ledamot under åren 1883 -1885 och också under åren 1888 - 1894. Men detta uppdrag upphörde på grund av att SDF gjorde en ändring i sina stadgar att hörande kvinnliga föreningsmedlemmar utestängdes från föreningens styrelsearbete. Emma Anstrin var ju hörande och det betydde att hon inte kunde återväljas in i styrelsen."

Anita Hellöre

BOKRECENSION:

AUDISM / DEAFHOOD

av **Patrik Nordell** (text) och **Tomas Kold Erlandsen** (bild)

Äntligen en efterlängtd bok som är annorlunda, dock provocerande. Egentligen ska boken väcka och skapa debatt för att ge döva (hörsel-skadade och dövblinda) ett bättre och kvalitativt liv.

Boken med texter och bilder har gjorts av döva teckenspråkiga själva, är riktad till alla i olika samhällsnivåer, för båda döva och hörande. Till grundskolor, gymnasier, universitet, högskolor, journalister upp till politiska partier, kommuner, landsting/regioner, riksdagens och regeringens bord!

Både texter och bilder kan vara chockerande för somliga som inte är väl insatta. Men bakom dem i boken finns ärlighet och en sanning som griper och oroar läsaren.

Det var det som många döva i långa perioder har försökt förklara, beskriva på skrivna ord och på teckenspråket men inte hittat bra argument att framföra.

Till de oralister som trampade skickligt i oförståelse och oförstånd på de förtryckta. Speciellt de i kommersiella, medicinska vetenskapen och andra "militäriska" syften som skapat i drömmar/visioner fram ideologiska kopior på de inte felfria individerna.

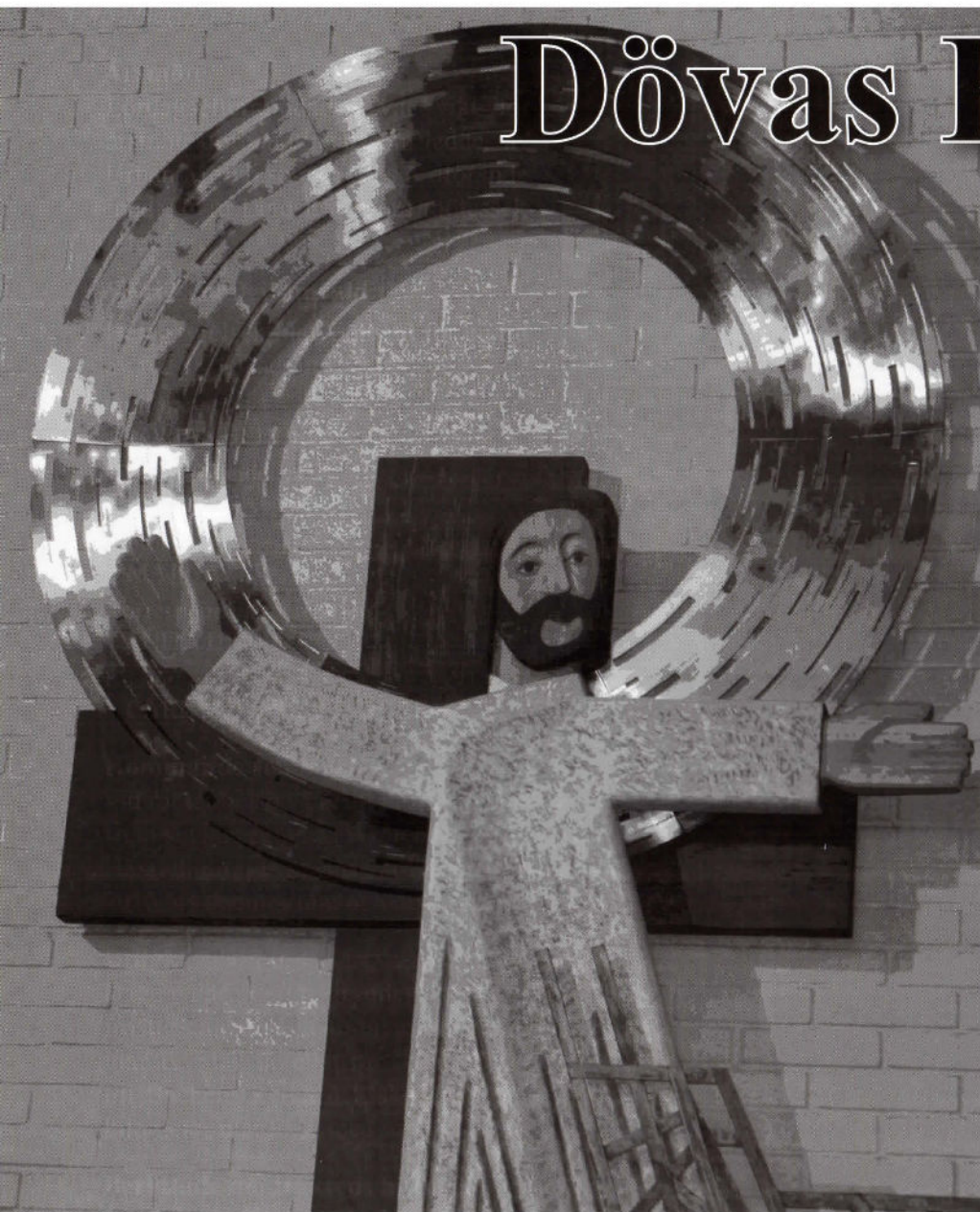
Författaren och fotografen har lyckats fånga och gjort ett djupt intryck på vad de vill få fram i boken. Man måste nu ta tag i och lösa upp alla fördomsfulla knutar som fortfarande finns innerst inne i hjärnor och tankar hos många, många, som döva har försökt BANKA bort.

Boken kan köpas via förlaget
Döviana Konsult & Tjänster
Malmö
(ISBN9: 978 - 91 - 979326 -1 -5)

Boken rekommenderas att läsa!

Ulla-Bell Thorin, dövförfattare

Dövas KYRKO

Det allra första bladet sändes ut till julen 1929 av dåvarande dövprästen i Stockholm, S G Svensfors. Försöket väckte intresse och det blev fler tidningar som delades ut i Stockholmsområdet.

Kyrkliga nämnden hade som en av sina första uppgifter att ansvara för utgivningen av tidningen som en kontakt med döva och deras präster mellan gudstjänsttillfällena. I tidningen kunde man också annonsera om planerade kurser och semesterveckor.

Blev rikstäckande

De dövstummas kyrkoblad blev rikstäckande år 1936.

När det gällde ekonomi och skrivande hade tidningen ofta haft en äventyrlig tillvaro. Någon redaktion med anställda medarbetare har aldrig funnits utan uppgiften har fått göras vid sidan om ordinarie tjänst och ibland delvis inom tjänsten. Tidningen har genomgått stor förändring från att från början varit ett litet blad med svartvitt tryck till att idag vara i A4-format med fyrfärgstryck och många bilder”.

Lades ner och kom igen

Dövas Kyrkoblad lades ned 2009 för att sedan återuppstå med Kyrk-tecknet som endast kom ut i tre nummer. För att fylla stiftens behov att informera sina församlingsmedlemmar började de skicka ut informationsblad i varierande storlek och format.

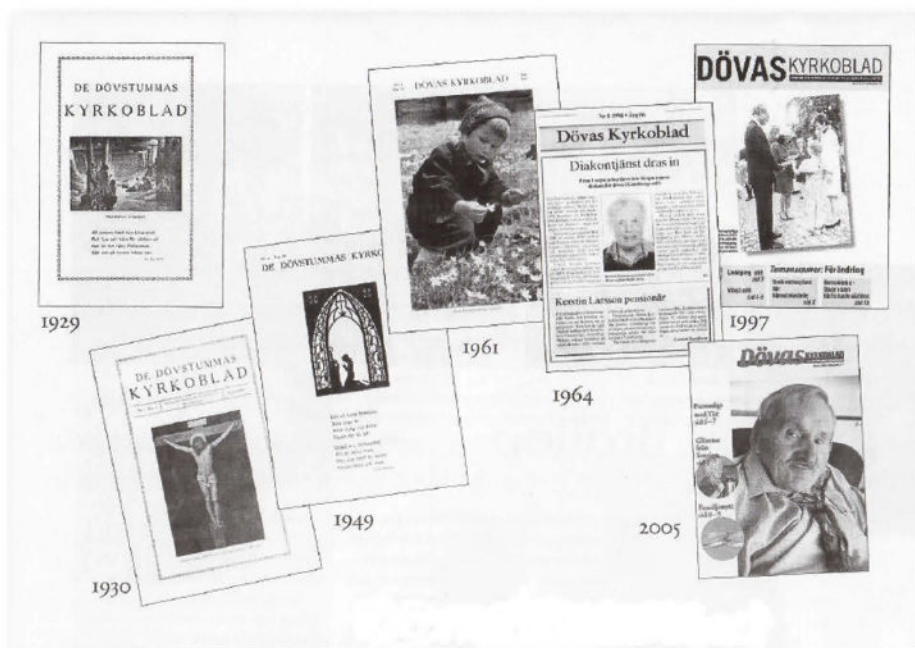
Under år 2011 vaknade intresset att ge ut en tidning som liknade det forna Dövas Kyrkoblad och initiativet togs av undertecknad och ett provnummer skickades ut under hösten.

Händer i kyrkan

Tidningen togs väl emot av döva i anslutna stift och nu har tre ”riktiga” tidningar kommit ut, den senaste i början av mars i år under namnet Händer i kyrkan.

Ska vara rikstäckande

För närvarande är åtta stift med i samarbetet och målet är förstas att tidningen ska vara rikstäckande precis som det

Omslaget på Dövas Kyrkoblad har varierats under årens gång.

BLAD 1929-2009

var förut. Dessa åtta stift är: Uppsala, Skara, Strängnäs, Västerås, Växjö, Göteborgs, Karlstads och Visby stift.

Redaktörer för Dövas Kyrkblad:

S G Svenfors 1930-1963
Folke Thuresson 1963-1973
Folke Segerstedt 1973-1986
Eva Karin Årnes 1986-1992
Tage Stenlund 1992-1995
Birgit Leandersson 1995-1996
Anna W Andersson 1996
Gun Carlsson 1997-1998
Anita Hellöre 1998-2005
Kyrkokansliet i Uppsala 2005-2009
Kyrktecknet 3 nummer 2010-2010
Kyrkokansliet i Uppsala

Källa:

Bild och text från Dövas Kyrkblad jubileumsnummer oktober 2005

Bild Händer i kyrkan, Västerås stift

Anita Hellöre

Köp SDHS:s kalender 2013!

Kalenderns tema är
Svenska DÖVSKOLOR förr i tiden

Du kan köpa denna kalender och/eller dela ut som gåva till Dina vänner och Din förenings medlemmar!

Kalendern kostar 80 kr per styck och kan beställas av Carl Magnus Lindgren

E-post: carlmagnus.lindgren@sdrf.se

Stöd SDHS:s verksamhet!

5:e tyska DÖVHISTORIE- KONFERENSEN i Berlin

Tomas Zander invigde arkivrummet "Jochen Muhs Archivraum".

FOTO: HAUKE HAGEDORN

Jag kom till Berlin för att hedra Jochen Muhs som gick bort hösten 2010 och för att delta i den femte tyska dövhistoriekonferensen. Denna konferens anordnades av organisationen "Kultur und Geschichte der Gehörlosen in Deutschland e.V.", förkortat KuGG. Organisationen grundades 1996 på initiativ av Jochen Muhs och firade därför 15-årsjubileum under 2011.

□ Till Berlin kom DHI-ordföranden Peter Jackson samt Odd-Inge Schröder och Jon Martin Brauti, båda från Norge. Även Tomasz Swiderski från Polen deltog.

Föreläsningar

Under konferensens första dag den 25 november föreläste Wolfgang Schmidt i ämnet Första dagarna av teckenspråkrörelsen på 1970- och 1980-talen. Wolfgang är styrelseledamot i KuGG. Nästa föreläsning hölls

av Odd-Inge Schröder, som är docent för teckenspråk och tolkutbildning vid Oslo högskola. Han berättade om DeafHistory International (DHI) 1991-2011, där han också var ordförande under 2000-2006.

Dövas historia i Tyskland

Sedan var det Helmut Vogel och Wolfgang Schmidt som berättade om Dövas historia i Tyskland under 1996-2011, dvs i samband med KuGG:s 15-årsjubileum. Efter dem hölls en föreläsning om Medicinska brott under den nazistiska tiden, då det skedde tvångssteriliseringar samt sk "dödshjälp". Helmut Vogel förevisade planer om en informations- och minnesplats "T4" i Berlin.

Deaf Culture Presentation

Man hade en videofilmvisning av John Hay, som handlade om Deaf Culture Presentation och om ett resestipendium för forskning under 2006. Man

visade denna film eftersom John Hay var förhindrad att komma till Berlin på grund av sjukdom.

Deaf History International

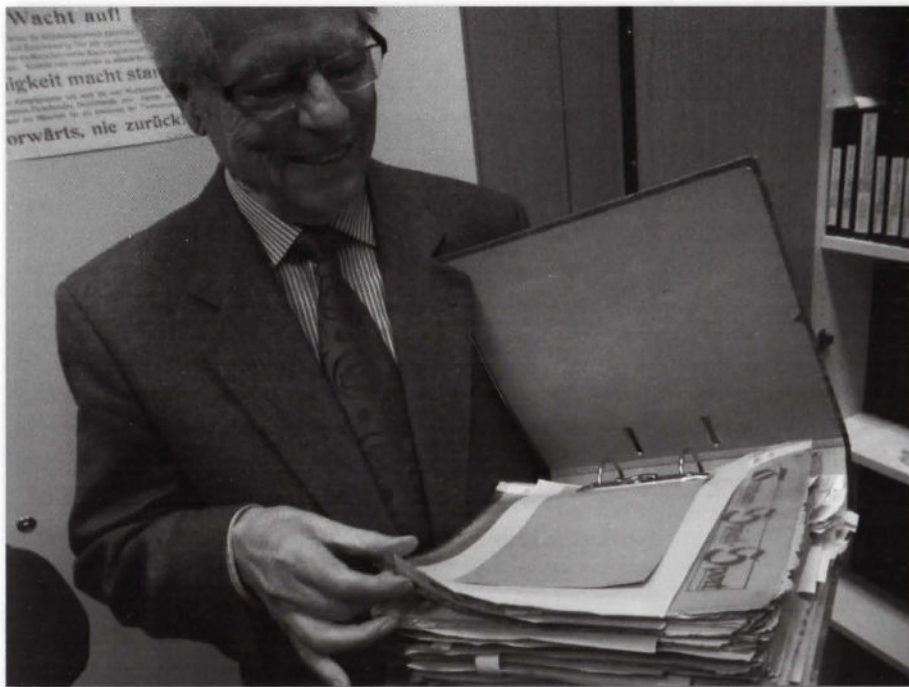
Peter Jackson visade sitt bildspel och han talade om att han var glad över att bli inbjuden till konferensen i Berlin för att få hålla ett minnestal om sin vän Jochen Muhs, som också i många år var styrelseledamot i Deaf History International.

Den första DHI-konferensen hölls i Washington, D.C i USA 1991. Det var då ett småskaligt arrangemang, inte mer än 30-40 personer deltog, erinrade sig Peter Jackson.

Därefter har DHI-konferenser fr o m 1994 arrangerats vart tredje år i tur och ordning i Hamburg, Trondheim, återigen Washington D.C, Paris och Berlin samt senast i Stockholm 2009.

Brauti och Swiderski föreläste

Jon Martin Brauti föreläste om utvand-

Karl Reschke, ansvarig för arkivrummet, visar upp gamla pressklipp.

FOTO: HAUKE HAGEDORN

Wolfgang Schmidt föreläser med intresserade gästföreläsare fr v Helmut Vogel, Jon Martin Brauti, Hauke Hagedorn, Peter Jackson och Tomasz Swiderski.

FOTO: HAUKE HAGEDORN

ringen av döva till USA och Tomasz Swiderski berättade om George Josef Rogowski (1871-1933), som i ett döv-historiskt perspektiv var en unik personlighet i Polen.

Minnestal

Följande konferensdag den 26 november hölls minnestal i högst 5 minuter med fotovisning. Ljuset med ett foto av Jochen Muhs stod på bordet. Jochens maka Monika med äldsta dottern var närvarande inför ca 55 gäster och deltagare. Också några gäster fick hålla tal om Jochen och två självmålad porträtt av Jochen Muhs överlämnades som gåva. På en av dessa fick alla närvarande underteckna sina namn.

Jochen Muhs Archivraum

Sedan invigde ordförande Tomas Zander från Berlin ett arkivrum som döptes

till "Jochen Muhs Archivraum". Det blev långa pratstunder och vi fick lov att titta på handlingar och dokument i alla skåp som fanns i arkivrummet.

Hedersordföranden Karl Reschke, 86 år gammal från Östberlin i forna DDR blev ansvarig för detta rum. Han var mångårig ordförande för östtyska Dövas Riksförbund under DDR-tiden.

Gick till en restaurang

Efter minnesstunden gick vi tillsammans till en mysig medelåldrig restaurang och stannade där fram till klockan ett på natten.

Besökte minnesplatser

På tredje dagen den 27 november gick vi deltagare tillsammans till olika minnesplatser såsom Berlinmuren. Avslutningsvis tog vi avsked av varandra innan hemfärd.

Engelska och franska

Peter Jackson nämnde då att det i framtiden skall bli två språk, engelska och franska, i nästa DHI Proceedings Book med anledning av den tvåspråkiga konferensen i Toronto nu i sommar.

Hauke Hagedorn

Jan Afzelius målar självporträtt.

FOTO: HÄMTAT FRÅN WIKIPEDIA

3 FACES av AFZELIUS

Studerade vid Gallaudet College

Efter skolgång i Manillaskolan reste han till USA för att studera vid Gallaudet College 1954 till 1959. Han var den första svensken som tog Gallaudets examen som Bachelor of Arts som han förde med sig hem till Sverige. Han var också den första svensken som blev utvald för ett medlemskap hos Kappa Gamma Fraternity, som är det äldsta broderskapet i Gallaudet.

Utbildades till konstnär

Efter Gallaudets studietid utbildade han som konstnär på konstskolor såsom Anders Beckmans reklamskola, Konstfack i Stockholm, Skölds målarskola och Slöjds i Göteborg. Vid varje skola passade sig uteslutande till ritningarna.

Text på baksidan av bilden

På baksidan av bilden kan läsas på engelska:

Self-portrait - Jan Afzelius from Stockholm, Sweden works are a self-portrait before a mirror in the studio. In addition to his regular studies, he works 15 hours a week in Washington's Corcoran Gallery of Art's classes.

Det visar att Corcoran existerar fortfarande i Washington DC och är en av finaste konstakademier i huvudstadsområdet. På www.corcoran.org kan man läsa om dagens undervisning och arbete.

Bodde på Djurgården

Många av hans teckningar kan ses i dag på "Lilla Hasselbacken" vid Skansens huvudentré. Också på bokloppis, eftersom han hade medverkat i många böckers försättssida, speciellt i boken "min hyllning till" vissa områden på Djurgården. Han bodde på Djurgården till sin död.

Källa: www.wikipedia.org

Peter Niemelä

Jag hittade en fin bild på 18 x 21 cm i nätauktionen www.ebay.com i mitten av mars månad. Bilden var daterad 16 januari 1955 och visar en döv konstnär vilket är ovanligt. Det som är intressant är att på bilden visas hans tre ansikten. Honom känner vi väl här i Sverige, nämligen Jan Afzelius (1929-2000).

□ Jan Afzelius var illustratör och konstnär. Han är mest känd för bilderna i "Dagens Namn och Nytt" där karikatyrerna publicerades under namnet "Afzelius tecknar Stockholm".

Frilansare hos Svenska Dagbladet

Från 1961 till 1969 arbetade han som frilansare för Svenska Dagbladet och 1969-1987 var han anställd vid Stockholms stadsmuseum.

Svenska dövkolonin i Köpenhamn

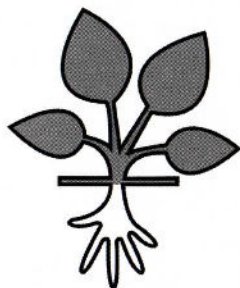
För några månader sedan fick jag en notis ur en dansk tidskrift för döva: "Smaablade for dövstumme", nr 213 i maj 1917, utgiven av "Dövstummeferien av 1866".

□ Det handlade om svenska döva personer som flyttade till Köpenhamn. Det kan kanske vara intressant för läsare att få veta hur många personer som flyttade dit, och vilka de var. Enligt notisen var det femton döva personer som utvandrade dit mellan 1898 och 1916. Några av dem gifte sig med döva danskar, medan andra flyttade åter hem till Sverige efter några månader.

När det gällde yrken var de flesta skomakare, skraddare och sömmerskor. En av dem var målare. Det förekommer också information i notisen om vilka dövskolor de hade gått på: Lund, Skara, Vänersborg, Gävle, Växjö och Stockholm.

Med tanke på döva invandrare finns det många döva grupper från olika länder i Stockholm. De har ofta en gemensam träffpunkt i Kista utanför Stockholm. De kommer från Polen, Rumänien, Bulgarien och forna Jugoslavien. De kom till Sverige på 1970- och 1980-talen av ekonomiska eller politiska skäl.

Tomas Hedberg

Dövhistoriskt seminarium i Göteborg den 13 - 14 oktober 2012

Sveriges Dövhistoriska Sällskap (SDHS) arrangerar det 20:e dövhistoriska seminariet på Göteborgs stadsmuseum. Anledningen till att seminariet förläggs i Göteborg är att Göteborgs Dövas Förening fyller 100 år i år. Samtidigt bildades "Förskolan för dövstumma i Göteborg" för 110 år sedan.

Dövhistorisk guidning kommer att ske på söndagen den 14 oktober.

Seminarieavgiften är 400 kr för medlemmar och 600 kr för icke medlemmar.

Inbetalas till plusgiro 854121-1 senast 15 september 2012. Inträde till seminarium, kaffe och söndagens vandring ingår i priset. Skriv på inbetalningskortet om vegetarisk mat önskas. Anmälan är bindande.

Medlemsavgift är 200 kr/år och 400 kr/år för organisationer. Teckenspråkstolkare är beställda.

Program lördag 13 oktober

- Kl. 10.00-10.15 Samling och kaffe med fralla. Plats: Göteborgs stadsmuseum, Norra Hamngatan 12, Göteborg
- Kl. 10.15-10.30 Ordförande Tomas Hedberg öppnar seminariet
- Kl. 10.30-11.30 Föredrag: "Förskolan för döva i Göteborg" av Ulla-Bell Thorin
- Kl. 11.30-12.15 Föredrag: "Två samtida dövskolor i Göteborg på 1800-talet" av Tomas Hedberg
- Kl. 12.15-13.30 Lunch
- Kl. 13.30-14.30 Föredrag: "Vykortssamling över dövföreningars sommarstugor i Sverige" av Bengt-Åke Malmberg
- Kl. 14.30-15.00 Kaffe med dopp
- Kl. 15.00-16.00 Föredrag: "Fyra livsöden från 1900-talets dövsverige" av Lennart Tjärnström.
- Kl. 16.00-17.00 Föredrag: "Göteborgs Dövas Förening 100-år" av Ulla-Bell Thorin

Program söndag 14 oktober

Dövhistorisk vandring till Gamla dövskolan på Nya Varvet i Göteborg, Tysta skolan i Göteborg på Skolgatan och förskolan på Västra Skansgatan och ev kyrkogårdar och begravningsplatser.

- Kl. 09.00 Samling vid Järntorget 8
- Kl. 14.00 Vandringen avslutas

Reservation för ändringar!

Logi får var och en ordna själva. Förslag på hotell med priser:

Hotel Poseidon, Storgatan 33. Tel nr: 031-10 05 50. Enkelrum: 620 kr/natt.

Det finns ännu flera hotell att välja på. Gå till "www.bokahotell.se".

Frågor: Maj Daver. E-postadress: maj.daver@comhem.se eller maj.daver@sdrf.se

Anmälningstalongen för seminariet ska skickas direkt till:

Carl Magnus Lindgren (kassör), Hasselgatan 38, 703 60 Örebro

Betalningen ska sättas in på SDHS:s plusgiro: 854121-1. Märk "Dövhistoriskt seminarium".

Jag/vi anmäler mig/oss till Dövhistoriskt seminarium i Göteborg den 13-14 oktober 2012:

Namn: .....

Adress: .....

E-post: ..... Fax nr: .....

Seminarieavgift: .....

Antal personer: .....

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning återsänds försändelsen
med nya adressen på baksidan (ej adressidan)

Återsändningsadress
SDHS, c/o Carl Magnus Lindgren
Hasselgatan 38
703 60 Örebro

B FÖRENINGSG-
BREV

CASTBERGGÅRD

BOKRECENSION:

1986 - 2011

25

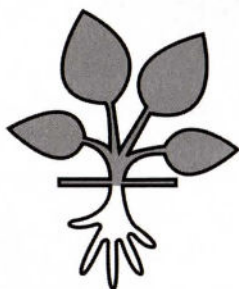
Danska "Castbergsgård" firade 25-års jubileum (1986 - 2011) med att skriva om den gården och hur allt har utvecklats under alla åren: hur de döva köpte gården och döpte om den till Castberg efter Peter Athe Castberg (1779-1823) som var den förste att undervisa döva barn i Danmark.

Sedan har det blivit många olika aktiviteter där bl a olika studier, t ex skrivarkurser, idrottsläger, rekreationer, ungdomsläger och mycket annat fram tills nu. Just nu bedrivs på gården dövas högskolestudier.

Jag önskar alla döva i Danmark ett lycka till med "Castbergsgård"!

Boken är intressant och överskådlig och den har mycket att berätta om under 25 år (ca 70 sidor, nästan lika stor som A-4-sidor med massor av trevliga bilder/illustrationer)

Ulla-Bell Thorin

Styrelse 2011–2013 för SVERIGES DÖVHISTORISKA SÄLLSKAP:

Tomas Hedberg
Hauke Hagedorn
Maj Daver
Carl Magnus Lindgren
Anita Hellöre

ORDFÖRANDE
VICE ORDFÖRANDE
SEKRETERARE
KASSÖR
LEDAMOT

Postmottagare: c/o Lindgren, Hasselgatan 38, 703 60 Örebro
Texttelefon: 019-25 56 59 (kvällstid)
E-mail: carlmagnus.lindgren@sdrf.se

Medlemskap: Enskilda 200:–/år   Organisationer 400:–/år

Plusgiro: 85 41 21 - 1

Tidningen utsändes gratis till alla medlemmar.